

podle článku 1 Kódu. Tento ročník byl v nezměněné formě rozmnoven tiskem v roce 1955, což je datum účinné publikace jména asociace *Alliario-Chaerophylletum* a dalších jmen syntaxonů v něm uveřejněných.

■ **Summary.** This is a thermophilous association dominated by annual and biennial nutrient-demanding herbs. It occurs on forest fringes, in unmanaged gardens, parks, cemeteries, canopy openings of urban forests or forests with high game densities, on disturbed stream banks and on the rubble of demolished buildings. *Alliario-Chaerophylletum* is the most common association of the alliance *Geo-Alliarion* in the Czech Republic, occurring from the lowlands to submontane areas.

XDD02

Torilidetum japonicae

Lohmeyer ex Görs

et Müller 1969

Nitrofilní lemová vegetace
s tořicí japonskou

Tabulka 9, sloupec 2 (str. 345)

Orig. (Görs & Müller 1969): *Torilidetum japonicae*
Lohm. 1967

Syn.: *Torilidetum japonicae* Lohmeyer in Oberdorfer et al. 1967 (§ 2b, nomen nudum)

Diagnostické druhy: *Cirsium vulgare*, *Geum urbanum*,
Torilis japonica

Konstantní druhy: *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia vulgaris*, *Dactylis glomerata*, *Elytrigia repens*,
Galeopsis tetrahit s. l., *Geum urbanum*, *Poa trivialis*, *Torilis japonica*, *Urtica dioica*

Dominantní druhy: *Ballota nigra*, *Geum urbanum*,
Potentilla anserina, *Torilis japonica*, *Urtica dioica*

Formální definice: *Torilis japonica* pokr. > 25 %

Struktura a druhové složení. Asociace *Torilidetum japonicae* zahrnuje většinou dvouvrstevné porosty s převládající tořicí japonskou (*Torilis japonica*). Obdobné porosty může pravděpodobně tvořit i vzácná tořice rolní (*T. arvensis*). S větší pokryvností bývá dále zastoupena kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) a kuklík městský (*Geum urbanum*).

Ve společenstvu jsou hojně jednoleté nebo dvouleté nitrofilní druhy (např. *Galeopsis tetrahit* s. l., *Galium aparine* a *Lapsana communis*), ale také víceleté hemikryptofyty (např. *Anthriscus sylvestris*, *Artemisia vulgaris*, *Ballota nigra*, *Cirsium vulgare* a *Lamium album*) a trávy (např. *Arrhenatherum elatius*, *Dactylis glomerata*, *Elytrigia repens*, *Poa palustris* a *P. trivialis*). Porosty jsou většinou rozvolněné. Vyskytuje se v nich zpravidla 10–20 druhů cévnatých rostlin na plochách o velikosti 10–25 m². Mechové patro se nevyvíjí.

Stanoviště. S porosty asociace *Torilidetum japonicae* se lze setkat na polostinných stanovištích podél cest, v příkopech, na mezích, hrázích rybníků, při okrajích pasek, krovín a lesních porostů, často zejména v lemech akátin a výsadeb borovice černé (*Pinus nigra*). Půdy jsou suché, ale i svěží, většinou středně těžké. Na více ruderálizovaných místech jsou obohaceny dusíkatými látkami.

Dynamika a management. Společenstvo se vyvíjí na narušovaných otevřených plochách, kde se díky

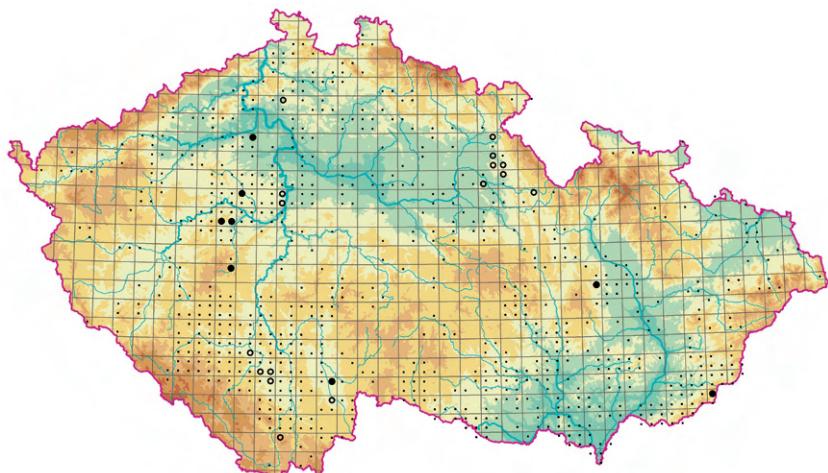
občasným disturbancím udržuje i dlouhodobě. Na méně narušovaných a vlhkostně příznivějších místech jsou populace *Torilis japonica* postupně vytěšňovány konkurenčně silnějšími bylinami (např. *Anthriscus sylvestris*, *Lamium album*, *Rubus idaeus* a *Urtica dioica*), které během sukcese postupně převládají. Společenstvo je optimálně vyvinuto od června do srpna.

Rozšíření. Rozšíření asociace *Torilidetum japonicae* kopíruje rozšíření druhu *Torilis japonica*, jejíž areál zahrnuje celou temperátní zónu Evropy (Meusel et al. 1978). Asociace je uváděna z Francie (Géhu et al. 1972, 1985, Géhu 1973, Julve 1993), Nizozemí (Weeda et al. in Stortelder et al. 1999: 41–72), Dánska (Dierßen 1996, Lawesson 2004), Německa (Pott 1995, Müller in Oberdorfer 1993b: 135–277, Hilbig in Schubert et al. 2001: 172–184, Dengler & Wollert in Berg et al. 2004: 380–410, Dengler et al. 2007), Rakouska (Mucina in Mucina et al. 1993: 203–251), Polska (Matuszkiewicz 2007), Slovenska (Mucina 1983, Jarolímek et al. 1997), Maďarska (Borhidi 2003) a Rumunska (San-

Obr. 183. *Torilidetum japonicae*. Porost tořice japonské (*Torilis japonica*) na polní mezi u Makova na Táborsku. (Z. Otýpková 2005.)

Fig. 183. A stand of *Torilis japonica* at the edge of a field near Makov, Tábor district, southern Bohemia.

Obr. 184. Rozšíření asociace XDD02 *Torilidetum japonicae*; existující fitocenologické snímky dávají doslu neúplný obraz skutečného rozšíření této asociace, proto jsou malými tečkami označena místa s výskytem diagnostického druhu *Torilis japonica* podle floristických databází.

Fig. 184. Distribution of the association XDD02 *Torilidetum japonicae*; available relevés provide an incomplete picture of the actual distribution of this association, therefore the sites with occurrence of its diagnostic species, *Torilis japonica*, according to the floristic databases, are indicated by small dots.

da et al. 1999). V České republice se *Torilidetum japonicae* vyskytuje v pahorkatinách a méně často v podhůřích na celém území. Fytocenologickými snímky je však doloženo jen z Litoměřicka (A. Pyšek, nepubl.), Křivoklátska (Dostálek et al. in Kolbek et al. 2001: 164–278), Prahy a Úštěcka (Kopecký & Hejný 1973), Příbramska (P. Pyšek, nepubl.), jižních Čech (Kopecký & Hejný 1973, Hejný 1988), podhůří Orlických hor (Kopecký 1974a), Prostějovska (Lániková, nepubl.) a Bílých Karpat (Horáková, nepubl.).

Variabilita. Společenstvo je floristicky značně heterogenní. V širším evropském kontextu jsou patrné postupné změny floristického složení od západu na východ, kdy ve společenstvu ubývají mezofilní druhy tříd Galio-Urticetea, Molinio-Arrhenatheretea a Querco-Fagetaea a naopak se více uplatňují suchomilnější a teplomilnější druhy tříd Festuco-Brometea, Sedo-Scleranthetea a Trifolio-Geranietea (Mucina 1991). Ve střední Evropě se *Torilidetum japonicae* vyvíjí v poměrně úzkých lemech a je hojně dosycováno druhy okolní vegetace (Jarolímek et al. 1997). Na častěji narušovaných místech se více uplatňují jednoleté a dvouleté druhy, naopak na méně narušovaných plochách vzrůstá podíl trav a vytrvalých dvouděložných bylin. Variabilita spo-

lečenstva však odráží zejména vlhkost stanovišť, podle které rozlišujeme dvě varianty.

Varianta *Cirsium vulgare* (XDD02a) se vyskytuje na suších místech. Diagnostickými druhy jsou *Artemisia vulgaris*, *Ballota nigra*, *Cirsium vulgare*, *Elytrigia repens* a *Poa palustris*. Této variantě odpovídá subasociace *T. j. carduetosum acanthoididis* Jarolímek et al. 1997.

Varianta *Lapsana communis* (XDD02b) zahrnuje porosty na vlhčích půdách s výskytem druhů *Aegopodium podagraria*, *Anthriscus sylvestris*, *Geranium robertianum*, *Heracleum sphondylium*, *Lapsana communis*, *Ranunculus repens*, *Rubus caesius* a *Taraxacum sect. Ruderalia*. Obdobně mezofilní porosty byly popsány jako subasociace *T. j. urticetosum dioicae* Jarolímek et al. 1997.

Hospodářský význam a ohrožení. Společenstvo nemá hospodářský význam a není ohroženo.

■ **Summary.** This association is represented by stands dominated by *Torilis japonica*. It can be found in partially shaded habitats on roadsides, fishpond dams and the edges of clearings, scrub or forests, e.g. in the fringes of the black locust groves. Soils are moderately dry, in places rich in nutrients. In the Czech Republic *Torilidetum japonicae* occurs mainly in colline to submontane areas.

Tabulka 9. Synoptická tabulka asociací nitrofilní vytrvalé vegetace vlhkých a mezických stanovišť (třída *Galio-Urticetea*, část 2: *Geo urbani-Alliarion petiolatae*, *Aegopodium podagrariae* a *Rumicion alpini*).

Table 9. Synoptic table of the associations of nitrophilous perennial vegetation of wet to mesic habitats (class *Galio-Urticetea*, part 2: *Geo urbani-Alliarion petiolatae*, *Aegopodium podagrariae* and *Rumicion alpini*).

- 1 – XDD01. *Alliarion petiolatae-Chaerophylletum temuli*
- 2 – XDD02. *Torilidetum japonicae*
- 3 – XDD03. *Anthriscetum trichospermae*
- 4 – XDE01. *Elytrigio repentis-Aegopodietum podagrariae*
- 5 – XDE02. *Sympyto officinalis-Anthriscetum sylvestris*
- 6 – XDE03. *Chaerophylletum aromatici*
- 7 – XDE04. *Chaerophylletum aurei*
- 8 – XDE05. *Chaerophylletum bulbosi*
- 9 – XDE06. *Anthrisco nitidae-Aegopodietum podagrariae*
- 10 – XDE07. *Oenothero biennis-Helianthetum tuberosi*
- 11 – XDE08. *Urtico dioicae-Heracleetum mantegazzianii*
- 12 – XDE09. *Asteretum lanceolati*
- 13 – XDE10. *Reynoutrietum japonicae*
- 14– XDF01. *Rumicetum alpini*

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Počet snímků	96	26	7	205	102	138	41	43	16	63	20	43	56	18
Počet snímků s údaji o mechovém patře	17	0	3	66	24	21	6	8	3	7	11	2	2	3

Bylinné patro

Alliarion petiolatae-Chaerophylletum temuli

<i>Chaerophyllum temulum</i>	58	.	14	2	1	2	.
<i>Alliaria petiolata</i>	82	12	43	7	9	4	2	16	13	13	5	.	5	.

Torilidetum japonicae

<i>Torilis japonica</i>	6	100	.	2	2	.	10	2	.	.	.	2	2	.
<i>Cirsium vulgare</i>	3	35	.	1	3	1	5	2	.	.	5	.	.	.

Anthriscetum trichospermae

<i>Anthriscus cerefolium</i>	.	.	100
<i>Veronica hederifolia</i> agg.	10	.	71	1	3	.	.	5	6
<i>Bromus sterilis</i>	7	8	43	1	3	1	.	7	.	5	10	.	.	.
<i>Ballota nigra</i>	21	27	57	11	33	14	7	19	.	14	10	5	18	.

Elytrigio repentis-Aegopodietum podagrariae

<i>Aegopodium podagraria</i>	24	23	.	100	42	65	46	44	63	21	25	21	43	28
------------------------------	----	----	---	-----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Sympyto officinalis-Anthriscetum sylvestris

<i>Anthriscus sylvestris</i>	38	38	.	53	100	56	37	58	6	11	60	16	14	11
<i>Lamium album</i>	30	38	14	24	41	25	22	35	6	11	10	5	14	.

Chaerophylletum aromatici

<i>Chaerophyllum aromaticum</i>	9	4	.	15	6	100	.	.	31	5	5	7	7	.
---------------------------------	---	---	---	----	---	-----	---	---	----	---	---	---	---	---

Chaerophylletum aurei

<i>Chaerophyllum aureum</i>	.	.	.	1	.	.	100
-----------------------------	---	---	---	---	---	---	-----	---	---	---	---	---	---	---

Nitrofilní vytrvalá vegetace vlhkých a mezikých stanovišť (*Galio-Urticetea*)

Tabulka 9 (pokračování ze strany 345)

Sloùpec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>Chaerophylletum bulbosi</i>														
<i>Chaerophyllum bulbosum</i>	1	.	.	2	2	.	.	100	.	5	5	5	5	.
<i>Cuscuta europaea</i>	2	.	.	3	2	.	.	35	.	3	.	.	2	.
<i>Carduus crispus</i>	8	.	.	4	3	2	.	37	.	24	10	5	11	.
<i>Anthrisco nitidae-Aegopodietum podagrariae</i>														
<i>Anthriscus nitida</i>	.	.	.	1	.	1	.	.	100
<i>Heracleum sphondylium</i>	23	15	.	42	45	59	44	44	75	10	5	7	5	22
<i>Oenothero biennis-Helianthetum tuberosi</i>														
<i>Helianthus tuberosus</i>	2	.	100	.	12	4
<i>Urtico dioicae-Heracleetum mantegazzianii</i>														
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	.	.	.	1	100	.	2	.
<i>Asteretum lanceolati</i>														
<i>Aster novi-belgii</i> s. l.	.	.	.	1	10	.	100	2	.
<i>Reynoutrietum japonicae</i>														
<i>Reynoutria japonica</i>	.	.	.	1	1	1	.	.	.	10	.	.	82	.
<i>Reynoutria sachalinensis</i>	13	.
<i>Rumicetum alpini</i>														
<i>Rumex alpinus</i>	.	.	.	1	100
<i>Myrrhis odorata</i>	.	.	.	1	.	1	.	.	6	33
<i>Imperatoria ostruthium</i>	.	.	.	1	6	33
<i>Carduus personata</i>	.	.	.	1	6	39
<i>Rumex arifolius</i>	50
<i>Silene dioica</i>	2	.	.	4	1	2	2	.	25	44
<i>Chaerophyllum hirsutum</i>	.	.	.	8	1	5	.	.	25	.	5	.	.	61
<i>Geranium sylvaticum</i>	.	.	.	4	.	1	.	.	19	33
<i>Veratrum album</i> subsp. <i>lobelianum</i>	28
<i>Poa remota</i>	11
Diagnostické druhy pro dvě a více asociací														
<i>Geum urbanum</i>	69	69	43	24	31	30	29	42	6	6	25	2	9	6
<i>Chelidonium majus</i>	57	19	71	21	17	14	5	21	.	8	.	2	11	.
<i>Viola odorata</i>	22	4	43	2	2	1	.	2
<i>Calystegia sepium</i>	3	.	.	8	4	12	.	30	.	19	5	40	39	.
Ostatní druhy s vyšší frekvencí														
<i>Urtica dioica</i>	75	85	.	77	86	89	80	98	88	75	100	72	73	89
<i>Dactylis glomerata</i>	38	42	.	62	50	72	73	47	44	19	30	26	14	44
<i>Elytrigia repens</i>	25	54	.	53	57	59	76	70	13	48	25	58	16	17
<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>	47	35	57	50	49	50	37	42	25	13	35	2	23	17
<i>Artemisia vulgaris</i>	25	50	14	30	46	44	41	49	.	70	30	37	27	.
<i>Galium aparine</i>	54	27	71	29	41	30	34	86	6	38	60	19	25	.
<i>Poa trivialis</i>	29	54	.	38	38	46	22	53	38	13	45	7	14	28
<i>Arrhenatherum elatius</i>	16	69	14	38	26	37	44	56	13	25	40	28	14	.
<i>Ranunculus repens</i>	11	31	.	40	20	51	10	26	75	8	25	9	16	44

Tabulka 9 (pokračování ze strany 346)

Slooupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>Cirsium arvense</i>	6	35	.	19	33	25	44	23	6	22	35	44	11	.
<i>Rumex obtusifolius</i>	6	27	.	24	24	39	20	26	19	10	25	2	9	22
<i>Glechoma hederacea</i> s. l.	22	15	.	23	22	25	7	30	13	13	35	7	5	.
<i>Veronica chamaedrys</i> agg.	22	19	.	24	19	26	15	21	25	2	15	5	5	22
<i>Galeopsis tetrahit</i> s. l.	28	58	.	19	13	13	24	35	25	8	10	2	2	39
<i>Achillea millefolium</i> agg.	3	19	.	26	16	26	32	9	6	10	15	9	9	.
<i>Geranium pratense</i>	3	12	.	27	21	28	7	14	.	6	10	14	5	.
<i>Galium mollugo</i> agg.	8	19	.	20	14	23	27	26	.	10	20	23	.	.
<i>Rubus caesius</i>	23	19	.	11	14	7	7	37	19	14	5	30	14	.
<i>Convolvulus arvensis</i>	3	15	.	13	17	13	20	28	.	17	5	23	7	.
<i>Poa pratensis</i> s. l.	5	4	.	21	16	12	39	2	6	5	5	9	.	.
<i>Geranium robertianum</i>	56	15	29	9	8	5	.	5	50	.	5	.	2	6
<i>Lamium maculatum</i>	16	.	29	11	11	16	15	26	.	8	5	5	14	6
<i>Alopecurus pratensis</i>	.	15	.	20	15	12	22	23	6	2	20	2	.	22
<i>Plantago major</i>	13	15	.	14	15	15	7	19	19	3	5	9	4	.
<i>Lapsana communis</i>	34	27	14	10	13	7	12	2	13	3	5	.	5	.
<i>Impatiens parviflora</i>	44	8	14	8	8	5	.	5	25	2	5	.	11	.
<i>Vicia cracca</i>	1	15	.	13	9	20	15	5	.	2	5	16	4	.
<i>Arctium tomentosum</i>	4	15	.	5	24	15	10	16	.	10	5	.	4	.
<i>Alchemilla vulgaris</i> s. l.	2	8	.	15	4	16	15	2	13	.	15	.	2	61
<i>Poa annua</i>	14	8	29	12	12	14	.	5	19	.	5	.	2	11
<i>Lolium perenne</i>	3	.	29	9	15	18	20	.	.	6	5	7	.	.
<i>Vicia sepium</i>	4	.	.	12	5	20	12	9	13	.	10	5	.	11
<i>Rumex acetosa</i>	1	.	.	13	9	11	15	12	6	.	.	2	.	33
<i>Symphtym officinale</i>	2	.	.	10	7	12	5	12	.	5	.	23	7	.
<i>Tanacetum vulgare</i>	1	4	.	9	3	9	2	21	.	16	.	21	5	.
<i>Stellaria media</i> agg.	18	.	57	8	13	4	.	.	6	8	10	2	5	6
<i>Cirsium oleraceum</i>	4	.	.	12	3	19	.	.	25	3	15	.	.	11
<i>Festuca pratensis</i>	.	12	.	13	7	14	20	.	.	.	5	.	.	.
<i>Potentilla reptans</i>	4	4	.	5	14	7	15	9	.	5	25	16	2	.
<i>Rubus idaeus</i>	4	4	.	11	5	8	7	.	38	.	15	2	7	17
<i>Chenopodium album</i> agg.	4	4	14	5	3	2	2	16	.	32	5	7	11	.
<i>Phalaris arundinacea</i>	1	.	.	6	4	1	.	30	.	8	5	23	7	.
<i>Poa palustris</i>	2	12	.	4	4	4	22	9	.	11	5	9	4	.
<i>Phleum pratense</i>	1	23	.	5	9	7	20	.	.	3	.	2	.	.
<i>Moehringia trinervia</i>	34	8	.	1	2	1	5	2	.
<i>Epilobium montanum</i>	6	4	.	4	1	10	.	.	19	.	.	.	2	22
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	7	.	29	5	6	2	.	7	.	8	5	.	2	.
<i>Senecio nemorensis</i> agg.	3	.	.	2	1	9	.	.	38	.	5	.	.	50
<i>Stachys sylvatica</i>	6	.	.	4	1	8	2	.	31	2	5	.	4	6
<i>Myosoton aquaticum</i>	3	4	.	5	.	1	.	19	.	5	.	2	7	22
<i>Rumex crispus</i>	.	23	.	2	4	7	2	9	.	5	.	5	.	.
<i>Festuca gigantea</i>	7	4	.	4	.	6	.	.	31	2	.	2	.	.
<i>Hypericum perforatum</i>	3	35	.	2	3	3	5	.	6	.	5	7	.	.
<i>Deschampsia cespitosa</i>	.	.	.	3	4	4	.	.	.	10	2	.	28	.
<i>Impatiens noli-tangere</i>	5	.	.	4	.	2	.	.	31	5
<i>Stellaria nemorum</i>	.	.	.	2	2	2	.	.	31	2	5	.	.	39

Nitrofilní vytrvalá vegetace vlhkých a mezických stanovišť (*Galio-Urticetea*)

Tabulka 9 (pokračování ze strany 347)

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>Petasites albus</i>	.	.	.	2	.	2	.	.	38	.	.	.	2	11
<i>Epilobium angustifolium</i>	.	.	.	2	.	3	2	28
<i>Bistorta major</i>	.	.	.	4	.	.	5	22

Mechové patro

Anthrisco nitidae-Aegopodietum podagrariae

<i>Brachythecium rutabulum</i>	12	-	.	14	4	19	17	.	100	29	9	50	.	.
--------------------------------	----	---	---	----	---	----	----	---	-----	----	---	----	---	---

Ostatní druhy s vyšší frekvencí

<i>Eurhynchium hians</i>	6	-	.	2	4	24	.	.	33	.	.	50	.	.
<i>Rhytidadelphus squarrosus</i>	6	-	.	5	4	5	.	.	33
<i>Cirriphyllum piliferum</i>	.	-	.	.	4	14	.	.	33
<i>Brachythecium rivulare</i>	.	-	.	2	.	5	50	.
<i>Ceratodon purpureus</i>	.	-	.	2	14	.	.	.	33
<i>Brachythecium salebrosum</i>	.	-	.	.	.	10	.	.	33
<i>Plagiothecium denticulatum</i>	.	-	33

Nitrofilní vytrvalá vegetace vlhkých a mezikých stanovišť (*Galio-Urticetea*)

